

Література

1. Актуальні проблеми національної безпеки суспільства: монографія / [за заг. ред. В. О. Ананьїна]. – К.: НВФ «Славутич-Дельфін», 2008. – 251 с.
2. Основи стратегії національної безпеки та оборони держави / [В. Г. Радецький, В. М. Воробйов, В.О. Косевцов, та ін.] – К.: НУОУ, 2009. – 596 с.
3. Юдін О. К. Інформаційна безпека держави / О. К. Юдін, В. М. Богуш. – Харків: Консум, 2005. – 576 с.
4. Соснін О. В. Проблеми державного управління системою національних інформаційних ресурсів з наукового потенціалу України: монографія / О. В. Соснін. – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. 2003. – 572 с.

УДК 342.924 (043.2)

Розум І. О., к.ю.н.,
Кушнір М. М., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

АДМІНІСТРАТИВНИЙ АКТ У СИСТЕМІ ПРАВОВИХ ФОРМ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ І ЗМІСТУ

В українському законодавстві відсутнє законодавче визначення категорії «адміністративний акт», належним чином не регламентовано уніфіковані та систематизовані процедури прийняття таких актів, вимоги до форми, змісту, порядку набрання ними чинності тощо. Як прямо слідує з вимог статті 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Акти, які приймаються або виконуються відповідними уповноваженими суб'єктами публічної адміністрації, прямо впливають на права та обов'язки інших суб'єктів шляхом спричинення виникнення, зміни або припинення прав/обов'язків як для одних, так і для інших. Таким чином, акти, як безпосередні інструменти реалізації конкретних за своїм змістом управлінських завдань і функцій у цілому, мають бути чітко нормативно регламентованими.

Слід цілком аргументовано констатувати, що на сьогодні у доктрині адміністративного права відсутній загальний підхід до розуміння поняття «адміністративний акт». Варто звернути увагу на ту обставину, що до адміністративних актів пропонується відносити ті, через які здійснюється реалізація управлінської діяльності. Натомість для доктрини європейських країн притаманним є дещо інший підхід, за якого, здійснюється поєднання двох характерних ознак: по-перше, суб'єктом видання адміністративних актів завжди є суб'єкт публічної адміністрації, по-друге, спрямованість

таких актів — виникнення, зміна, припинення прав, обов'язків конкретно визначеного кола осіб.

Конституція України в ч. 2 ст. 3 визначає, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність, а утвердження та забезпечення прав і свобод людини є її головним обов'язком. Таким чином, права людини, їх охорона та захист мають визначати зміст управлінської діяльності уповноважених суб'єктів публічної адміністрації, на яких безпосередньо покладено здійснення повноважень і функцій держави. Інститут адміністративних актів – інститут загального адміністративного права, його положення застосовуються в діяльності суб'єктів публічної адміністрації, а з огляду на те, що основним призначенням адміністративних актів є встановлення, зміна або припинення прав, обов'язків громадян при вирішенні індивідуальних управлінських справ, убачається об'єктивна важливість їх ролі у забезпеченні регулювання суспільних правовідносин, нормального функціонування суспільства, реалізації прав, свобод, інтересів осіб. Враховуючи викладене, можна справедливо констатувати, що держава має законодавчо втілити належну нормативну регламентацію вимог до форми, змісту, процедури прийняття та набуття чинності (якщо мова йде про нормативні адміністративні акти) такими правовими формами публічного управління із метою забезпечення однозначного сприйняття їх сутності, правової природи й призначення. Указане прямо сприятиме утвердженню дотримання принципу законності в діяльності усіх суб'єктів владних повноважень.

Основна ознака адміністративного акта – реалізація повноважень суб'єктів публічної адміністрації, при цьому такі повноваження повинні мати публічно-владну природу. Усю множину адміністративних актів можна поділити на нормативні й ненормативні (або індивідуальні). До нормативних адміністративних актів слід відносити ті, які у своєму тексті містять загальні правила належної поведінки. А ненормативний акт відповідно визначає поведінку конкретно-визначеного суб'єкта [1, с. 26].

Необхідність створення спеціалізованих процедур щодо прийняття індивідуальних адміністративних актів полягає в тому, що «індивідуалізовані акти пов'язані із застосуванням закону в конкретних випадках. Процедури щодо них пов'язані із збиранням доказів і фактів, сповіщенням зацікавлених осіб, забезпечення їм права бути заслуханими, розкриттям інформації, неупередженістю, спрощенням порядку оскарження» [2, с. 278].

Ураховуючи викладене вище, цілком підтримуючи думку Т. В. Яценко [3, с. 38], зауважимо на тому, що під поняттям «акт» варто розуміти не лише документальну форму закріплення, реалізації повноважень суб'єктів публічної адміністрації, а власне їх дії, які призводять до настання правових наслідків у вигляді створення, зміни або

припинення прав, обов'язків громадян, юридичних осіб, які знаходяться поза межами організаційного підпорядкування (тобто, акт має зовнішню спрямованість). Під адміністративним актом варто розуміти захід або документ суб'єкта публічної адміністрації, що спрямований на створення, зміну або припинення прав та обов'язків для громадян або юридичних осіб. Він є інструментом (формою) публічного адміністрування, яким встановлюється в односторонньому порядку індивідуалізоване правило поведінки.

Адміністративні акти мають обов'язково відповідати закріпленим на рівні закону вимогам щодо форми та змісту. Виходячи з цього кожна дія публічної адміністрації має відповідати функціям і завданням, що поставлені перед конкретним суб'єктом публічної адміністрації, обставинам індивідуально-конкретної адміністративної справи, що потребувала вирішення шляхом прийняття конкретного за своїм змістом управлінського рішення, принципам ефективності, доцільності та пропорційності. Окрім того важливо, аби законодавче регулювання діяльності з прийняття суб'єктами публічної адміністрації адміністративних актів було здійснене комплексно – на рівні окремого закону або кодексу.

Література

1. Галлиган Д. Административное право: История развития и основные современные концепции / Д. Галлиган, В. В. Полянский, Ю. Н. Стариков. – М.: Юристъ, 2002. – 410 с.
2. Баумейстер А. О. Філософія права: навч. посіб. / А. О. Баумейстер; КНУТШ. – К.: Київський університет, 2010. – 311 с.
3. Яценко Т. В. Правова природа адміністративних актів / Т. В. Яценко // Адміністративне право і процес. – К.: КНУ ім. Т. Шевченка. – № 1 (15). – 2016. – С. 29-41.

УДК 342.925:347.951 (043.2)

Розум І. О., к.ю.н.,
Франківська Н. В., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СУДОВЕ РІШЕННЯ У СПРАВАХ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ: ОКРЕМІ ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ

У п. 1 постанови Пленуму Вищого адміністративного суду України від 20.05.2013 року № 7 «Про судові рішення в адміністративній справі» ухвалення судового рішення визначено найважливішим результатом здійснення правосуддя адміністративними судами. Відповідно, судові рішення в адміністративному процесі повинні відповідати вимогам щодо